

מסורת הש"ס

(א) ברכות נה. מנחות לו. ע"ש, (ט) עירובין יט., (א) סנהדרין לו. ברכות טו. מגילה ו,ו. (ד) [נ"ל דלא מנסקר ליה], (ה) וישין עריות פ"ב מ"א,

תורה אור השלם

1. המזבח עץ שלוש אמות גבה ואָרְבוּ שתיים אמות ומקצעותיו לו ואָרְבוּ וקירותיו עץ וידבר אֵלֶּי זֶה השֵׁלַחן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ יִחְזָקֵל מֵא כב 2. מִזְבֵּחַ אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וּבָחֵת עֲלָיו אֶת עֲלֻתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ אֶת צֹאנֶיךָ וְאֶת בָּקָרְךָ בְּכֵל הַמִּקְוִים אֲשֶׁר אֵיבִיר אֶת שְׁמֵי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבְרַבְחֶיךָ: שְׁמוֹת כ כ 3. וּמִשְׁמֶרְתָּם הָאֵרֶן וְהַמִּנְרָה וְהַשֵּׁלַחן וְהַמִּזְבְּחֹת וְכֻלֵּי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ אֹתָם וְהַמִּקְדָּשׁ וְכֻלְ עֲבֹדָתוֹ:

במדבר ג לא 4. הַלֹּא כֹה דָבַר פֶּאֶשׁ נָאִם יְיָ וּבִפְטִישׁ יִפְצֹץ סֵלַעַי: יִרְמִיָּהוּ כג כט 5. בְּחוֹט הַשֵּׁנִי שִׁפְתַּיִךָ וּמִדְבָרֶיךָ יִגָּדוּ כַפְלַח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְצִמְתֶּךָ:

שיר השירים ד ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פושעי וכו' חזק מבוטל כותיה דממשכה ליה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה סלמנדרא היה הנבראת וכו'. עיין חולין ד' קס ע"א גנש"י ד"ה וסלמנדרא:

מוסף רש"י

ומקצעותיו לו. שיה מרובע (מנחות יג.). שלחנו של אדם מכפר עליו. דעמן פרוק: לאורחים (שם) ובשמי"ק: לענין.

הדרן עלך מסכת חגיגה

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

רחמנא קרייה עץ. אף כשהוא מלופה: **שולחנו מכפר עליו**. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן **מוצה הנחשם דכתיב מוצח אדמה הכחוב קראו אדמה**. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשת: **אדרבה משום דמלופין נינהו נטמאו**. דאי לאו מלופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי לנחת: **מאי דעסיך**. דילפט טעמנא מדקריניהו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעשוין לנחת: **מפני שהן מלופין**. וזעי למימר שהציפוי מצטלן והוי להו ככלי מתכות: **מיצטל צטיל ציפויין לגנייהו**. דרחמנא קרא עץ לכולהו ובלאו האי קרא נמי לא מקצלי טומאה: **סלמנדרא**.^א מיה הנזכרת מן האור כשזוערין אש צמקוס אחד שזע **שנים תמיד צלי הפסק**: **יעוצי דינר וזה**. דצר מועט. לא חסר זהבה דנעשה צו נס:

הדרן עלך חומר בקודש

וסליקא לה מסכת חגיגה

רבנן לר"א קאמרי מאי דעתך משום דמצופין **מיבטל בטיל צפויין** **גבייהו א"ר אבהו אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מרמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב **הלא כה דברי כאש נאם ה'** על אחת כמה וכמה **אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממוצח הזהב מה מוצח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב **כפלח הרמון רקתך** **ואל תקרי רקתך אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה**:****

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

סלמנדרא. החלד והעכבר תרגמם יונתן כרכושמא וסלמנדרא. ערוך: **פושעי ישראל אין אור של גיהנם בו**. נראה לי דלאו צפושעי ישראל צגופן דהא אמרינן צראש השנה (דף פ'.) פושעי ישראל צגופן גיהנס כלה והם אינס כלים אלא צפושעי קצת קאמר ומשום דמסיק להו אצרהס לכולהו חוץ מצועלי הכותים (ב' פ')^א (דמצסקר ליה) ערלמיה כדאמר צריס עושין פסין (עירובין דף י"ט.) וכי אמרינן צסוף הזהב (צ"מ דף נ"ח:) הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו צגיהנס מיירי אלא צמקוס אחד לידון הן יורדין ואף הנידון לאחר שנים עשר חדש עולין ואין נידונין יותר משנה תמימה^ב :

שאין בו אלא עובי דינר. צתנחומא יש שהיה משה תמיה על זה אי אפשר שלא ישרף העץ ואמר לו המקוס כך דרכי צאש של מעלה אש אוכלה אש ואינו מכלה כדכתיב והסנה אינו אוכל (שמות א):

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

שינוי כל הכלים טעונין טבילה ואפי' המזבח. א"ר אלעזר תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהוא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשתמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוצח הזהב ומה מוצח הזהב שאין צפויו אלא כעובי דינר הוה כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלח הרמון רקתך. אפי' ריקנין שבך מלאין מצות כרמון עאכ"ו: הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יסיר ממנו אף ורוגו וחימה ותוגה.

(א) נראה שג"ל צלילי יו"ט ובתוספתא הגי' שהצטילו המטרה ציו"ט ואפשר שלפני רבינו היה הגי' צלילי יו"ט וציושלמי איסא חסם הצטילו את המטרה וגי' התוספתא שהציא רבינו נראה עיקר ודו"ק. (ב) בלאורה משמע דחכמים ממי ס"ל דלא בני טבילה ולא פליגי רק בטעמא דרבי רבינו צ"ע.

כו. שרחנו של אדם מכפר. גדול כח הלגימא כדאיסת צהגדת חלק (פאהרין דף קו.):

מוקמי לה צזחסיס פרק קדשי קדשים (דף נח. ושס) גצי מוצח אצניס להאי קרא דמוצח אדמה אמר הר"ר אלחנן דקאי לתרוייהו ולמורי נראה לפי שהיה מוצח של משה צמקוס מוצח של אצניס של צית עולמיס וכי האי גוונא דריש הסם (דף נ"ט.) כי מוצח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל ודריש ליה מוצח אצניס צמקוס מוצח דנחושת: **ואיבעית אימא רבנן לר"א בו'**. וקסה למה לי

השלחן הטהור מכלל שהיה טמא מפיוק ליה משום ציפוי דאף צמוצחות נמי הוה מטמא [ר"א] משום ציפוי אי לאו טעמא דקרקע נינהו ללישנא צתרא אע"פ דרחמנא קרינהו עץ אס כן השלחן נמי טמא אע"ג דליקרי עץ משום ציפוי וללישנא קמא דמוקי לה כרצנן דמטמא ולא צטל הציפוי לגצי עץ ומירך הר"ר אלחנן דאיצטריך שפיר קרא דהשלחן דאף צמוצחות נמי לא יעיעין ליה שיהיה צטל לגצי הציפוי אלא משום דליף משלחן דאף על גז דמיקרי עץ התורה טמאתו משום ציפוי ורבנן דאמרי מצטיל צטיל ציפוי לגציהו אמרי מדאיצטריך לרבויי שלחן דהא מסבירא טמא משום ציפוי אלא ודאי לאשמועינן דאע"ג שיש לו ציפוי צריך קרא לרבויי דמקבל טומאה ואי לאו הרצוי הציפוי צטל א"כ ממילא גצי מוצח דליכא רצוי הצפוי צטל ללישנא צתרא:

נראה שכל כלי הכלים טעונין טבילה ואפי' המזבח. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהוא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשתמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוצח הזהב ומה מוצח הזהב שאין צפויו אלא כעובי דינר הוה כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלח הרמון רקתך. אפי' ריקנין שבך מלאין מצות כרמון עאכ"ו: הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יסיר ממנו אף ורוגו וחימה ותוגה.

(א) נראה שג"ל צלילי יו"ט ובתוספתא הגי' שהצטילו המטרה ציו"ט ואפשר שלפני רבינו היה הגי' צלילי יו"ט וציושלמי איסא חסם הצטילו את המטרה וגי' התוספתא שהציא רבינו נראה עיקר ודו"ק. (ב) בלאורה משמע דחכמים ממי ס"ל דלא בני טבילה ולא פליגי רק בטעמא דרבי רבינו צ"ע.

עין משפט

נר מצוה

סד א מיי פ"ח מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה יא ונעי' מה שכתב צוה הכי'ם צפ"ד מהל' כלים הל' ד':

רבינו הגנאל

הוא איקרי עץ שנאמר המזבח עץ שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצעותיו לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' אלמא דמקרי עץ ומשום הכי בעינן להיותו מטלטל מלא וריקס זו ההלכה כולה ענין השלחן שצפוי אינו מבטל העץ שלו היא בטסכת מנחות בפרק שתי הלחם ומפורשת שם כאשר פירשנו והרבה טעו ענין דכתיב על השלחן הטהור מכלל דיימנין הוא טמא והשלחן פשוטי כלי עץ הוא ומסגרתו למטה היה. ותניא (בחותפות פ"ג) שלחן שנטמא מטבילין אותו בומנו אפי' בשבת. משום דמטלטל מלא וריקס. ומעשה שמתבילו המטרה בלילי יום כר"ל.) חוץ ממוצח הזהב ומזבח החושת שהן כקרקע. דכתיב מוצח אדמה וכתבי המטרה והמזבחות [נתקוש מוצחות] להרדי דלהוו כוליהו כאדמה דלא מקבילי טומאה. וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין. אי בעי תימא לר' אלעזר קאמרי ליה דקאמר טעמא מפני שהן כקרקע דלא מטמו. הא לאו הכי הוו מטמא. והא פשוטי כלי עץ (פשוטי) נינהו ולא מטמו. וכי תימא משום דמצופין. דברי חכמים לר' אליעזר בתימה האי דאמרת דמטמו משום צפויו מיכטייל בטיל ציפיהו והוו להו כלי עץ. אלא בין משום שהן מצופין בין משום שהן כקרקע אפי' הכי טעונין צ' טבילה לפי

^[1] בלאורה משמע דחכמים ממי ס"ל דלא בני